

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
17/4200 ES ØMO/bj

Vår ref.:
2017/138629-2

Oslo, 16. oktober 2017

Avgitt digitalt på www.regjeringen.no under «Send inn høringssvar»

HØRING OM UTKAST TIL NY PERSONOPPLYSNINGSLOV – GJENNOMFØRING AV PERSONVERNFORORDNINGEN I NORSK RETT

1 INNLEDNING

Vi viser til høringsbrev datert 6. juli 2017 vedrørende høring om utkast til ny personopplysningslov (gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett).

I det følgende vil vi først skissere Innovasjon Norges («IN») virksomhet og selskapets behandling av personopplysninger (pkt. 2), før vi vil redegjøre nærmere for hvilke tilpasninger som det etter vårt syn er behov for i lov om Innovasjon Norge (pkt. 3). Deretter vil vi kommentere introduksjonen av uttrykket «personvernrådgiver» (pkt. 4) og departementets tolkning av forordningens uttrykk «offentlig myndighet» og «offentlig organ» (pkt. 5).

2 INNOVASJON NORGES VIRKSOMHET

2.1 Generelt

Det følger av lov om Innovasjon Norge § 1 første ledd at selskapets «formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet». For å fremme dette formålet, tilbyr IN en rekke tjenester innenfor finansiering (herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger), rådgivning og kompetansehevende tiltak, nettverk og infrastruktur og profilering av norsk næringsliv i utlandet, jf. lov om Innovasjon Norge § 10.

IN eies 51 prosent av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Med utgangspunkt i statsbudsjettet gir oppdragsbrevene en samlet oversikt over oppdragsgivernes forventninger og krav knyttet til INs virksomhet. Brevene gir videre oversikt over INs bevilgningsrammer og føringer knyttet til satsinger, programmer og tjenester.

2.2 INs behandling av personopplysninger

INs kunder består av både fysiske og juridiske personer. INs behandling av personopplysninger om fysiske personer reguleres av personopplysningsloven.¹ Som behandlingsansvarlig må IN blant annet oppfylle grunnkrav til behandlingen av personopplysninger (jf. §§ 8, 9 og 11), sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet (jf. § 13), ha et hensiktsmessig internkontrollsystem (jf. § 14) samt oppfylle relevante konsesjons- og meldeplikter (jf. kapittel VI og personopplysningsforskriften kapittel 7).

Lov om Innovasjon Norge inneholder ingen bestemmelser som regulerer selskapets behandling av personopplysninger. I INs internkontrollsystem er det angitt at selskapet behandler personopplysninger for følgende formål:

- Personaladministrasjon²
- Levering av tjenester
- Kjøp av varer og tjenester
- Markedsføring og promotering av (i) IN og (ii) INs tjenester³
- Markedsføring og promotering av (i) Norge som reisemål, (ii) norske selskaper, produkter og tjenester og (iii) investeringsmuligheter i Norge⁴
- Tilgangskontroll
- Videoovervåkning
- Aktivitetslogging i IT-systemet
- Håndtering av varslingsaker
- Integrity Due Diligence (bakgrunnsundersøkelser)⁵
- Analyse og rapportering⁶

For hvert av behandlingsformålene er det angitt en operasjonelt behandlingsansvarlig.⁷ Behandlingsgrunnlagene for selskapets samlede behandling av:

- *ikke-sensitive personopplysninger* er personopplysningsloven § 8 første alternativ (samtykke), § 8 andre alternativ (fastsatt i lov), § 8 bokstav a (oppfylle avtale), § 8 bokstav b (oppfylle rettslig forpliktelse), § 8 bokstav c (vitale interesser), § 8 bokstav d (oppgave av allmenn interesse), § 8 bokstav e (utøvelse av offentlig myndighet) og § 8 bokstav f (interesseavveining),⁸ og
- *sensitive personopplysninger* er § 9 bokstav b (fastsatt i lov), § 9 bokstav e (rettskrav), § 9 bokstav f (arbeidsrettslige plikter og rettigheter) og § 9 tredje ledd.⁹

3 BEHOV FOR TILPASNINGER I SÆRLOVGIVNINGEN

INs mangslungne virksomhet, stilling som særlovselskap med staten som største eier og tilstedeværelsen i over tretti land, tilsier etter vårt syn at det inntas en ny bestemmelse om behandling

¹ For juridiske personer behandles personopplysninger knyttet til blant annet kontaktpersoner og personer med roller i selskapet (daglig leder, styremedlemmer etc.).

² Meldt til Datatilsynet (meldingsnummer 76261).

³ Meldt til Datatilsynet (meldingsnummer 82037).

⁴ Meldt til Datatilsynet (meldingsnummer 82038).

⁵ Konsesjon innvilget 27. juni 2016 (referanse: 16/00597-2/SBL).

⁶ Meldt til Datatilsynet (meldingsnummer 82041).

⁷ Direktører som tilhører ledergruppen til daglig leder.

⁸ Blant annet INs habilitetsdatabase har behandlingsgrunnlag i § 8 bokstav f.

⁹ INs behandling av personopplysninger i forbindelse med Integrity Due Diligence har behandlingsgrunnlag i § 9 tredje ledd, jf. konsesjon fra Datatilsynet datert 27. juni 2016 (referanse: 16/00597-2/SBL).

av personopplysninger i lov om Innovasjon Norge. For IN vil særlig følgende forhold av sentral betydning i forbindelse med utformingen bestemmelsen:

- **Fleksibilitet:** Som skissert ovenfor under pkt. 2.1 er INs virksomhet i stor grad styrt av overordnede føringer i form av oppdragsbrev mm.¹⁰ Dette innebærer at tjenesteporteføljen ikke er statisk og at det stadig er endringer i oppdrag, programmer og tjenester. Bestemmelsen om behandling av personopplysninger må således være fleksibel i den forstand at ordlyden ikke er til hinder for endringer i tjenesteporteføljen.
- **Sensitive personopplysninger:** IN behandler sensitive personopplysninger i forbindelse med behandlingsformålene personaladministrasjon, håndtering av varslingssaker og Integrity Due Diligence. Når det gjelder de to sistnevnte formålene, er det særlig behandling av opplysninger knyttet til at en person har vært «mistenkt, siktet, tiltalt eller dømt for en straffbar handling» som er aktuelt. Denne typen opplysninger må behandles for at IN blant annet skal kunne (i) gjennomføre anskaffelser i samsvar med lov om offentlige anskaffelser,¹¹ (ii) sikre at kunder oppfyller INs tjenestevilkår¹² og (iii) beskytte IN mot fremtidig erstatnings- eller straffansvar knyttet til korrupsjon. Det vil også være behov for behandling av sensitive personopplysninger dersom INs oppdragsgivere for eksempel ber IN rapportere på mangfoldet av gründere, jf. regjeringens gründerplan s. 28.
- **Bruk av fødselsnummer:** INs bruk av fødselsnummer er i dag dels lovregulert¹³ og dels forankret i personopplysningsloven § 12. Selv om IN har gjort grundige vurderinger av om saklighets- og nødvendighetskravet er oppfylt, ser selskapet at det både rettslig sett og pedagogisk sett ville vært en fordel om bruken av fødselsnummer ble uttrykkelig adressert i lov om Innovasjon Norge.

De nye reglene om behandling av personopplysninger bør enten inntas som ny § 12a eller som et nytt kapittel 5a.

4 UTTRYKKET «PERSONVERN RÅDGIVER»

Etter INs syn vil det trolig være hensiktsmessig å videreføre begrepet «personvernombud», fremfor å introdusere begrepet «personvern rådgiver». Uttrykket «personvernombud» er godt innarbeidet i Norge og har i lang tid blitt brukt synonymt med det engelske uttrykket «data protection officer».

¹⁰ IN har ca. 40 oppdragsgivere.

¹¹ IN har i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser dels en plikt og dels en rett til å avvise leverandører som har gjort seg skyldig i visse straffbare forhold, herunder korrupsjon og visse former for økonomisk kriminalitet, jf. forskrift om offentlige anskaffelser §§ 11-10 første ledd bokstav e, 11-10 annet ledd bokstavene d og g, 20-12 første ledd bokstav e og 20-12 annet ledd bokstavene d og g. Dersom fysiske personer knyttet til leverandøren har gjort seg skyldige i slike straffbare forhold, vil disse etter omstendighetene kunne identifiseres med leverandøren, jf. blant annet Hålogaland lagmannsretts dom av 18. desember 2015 (LH-2015-83824).

¹² For å hindre misbruk av offentlige midler og bidra til økt samfunnsansvar i næringslivet er det derfor – blant annet for visse av INs finansielle tjenester – inntatt bestemmelser i selskapets standardvilkår om at støtte ikke vil bli utbetalt dersom det foreligger begrunnet mistanke om at støttemottakeren eller sentrale personer i støttemottakerens virksomhet er involvert i korrupsjon. Støtte kan også nektes utbetalt dersom det foreligger tilsvarende mistanke om annen alvorlig økonomisk kriminalitet, herunder miljøkriminalitet, skatteunndragelser eller misbruk av offentlige midler. Vilkårene speiler forventningene nedfelt i INs eierbrev og oppdragsbrev, jf. lov om Innovasjon Norge § 8 første ledd siste punktum.

¹³ Jf. blant annet ligningsloven § 5-11.

5 UTTRYKKENE «OFFENTLIG MYNDIGHET» OG «OFFENTLIG ORGAN»

Det følger av artikkel 37 nr. 1 bokstav a at behandlingsansvarlige og databehandlere skal utpeke en personvernrådgiver når «behandlingen utføres av en *offentlig myndighet* eller et *offentlig organ* [...]» (vår kursivering). Departementet fremhever i høringsnotatet at en alminnelig språklig forståelse av forordningen tilsier «at de organer som omfattes av offentleglova § 2 første ledd bokstav a, må ha personvernrådgiver, mens rettssubjektene i offentleglova § 2 første ledd bokstav b til d faller utenfor» (s. 67). Departementets tolkning av 37 nr. 1 bokstav a synes å harmonere dårlig med departementets tolkning av artikkel 6 annet ledd der uttrykket «offentlige myndigheter» forstås på følgende måte:

«Ettersom unntaket fra artikkel 6 nr. 1 bokstav f bare retter seg mot 'offentlige myndigheter' og 'deres oppgaver', legger departementet imidlertid til grunn at unntaket bare gjelder behandling av personopplysninger i forbindelse med *utøvelse av offentlig myndighet*.» (høringsnotatet s. 28 – vår kursivering)

Dersom det er intensjonen til departementet at uttrykket «offentlig myndighet» skal tolkes forskjellig i de to bestemmelsene,¹⁴ bør dette etter INs syn begrunnes særskilt i lovforarbeidene. Det mest naturlige ville vært at de rettssubjektene som ikke kan bruke artikkel 6 nr. 1 bokstav f som behandlingsgrunnlag, også var forpliktet til å ha personvernrådgiver/personvernombud.

* * *

Dersom det skulle være spørsmål eller kommentarer til ovennevnte, kan undertegnede kontaktes på telefonnummer 419 16 640.

Med vennlig hilsen
for Innovasjon Norge

Håvard Kjærstad
Advokat

¹⁴ Med andre ord at artikkel 6 annet ledd omfatter en videre krets av rettssubjekter enn artikkel 37 nr. 1 bokstav a.